

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
FARMACIJOS ĮSTATYMO NR. X-709 2, 35 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

2023 m. gruodžio 1d. Valstybinio audito ataskaitoje¹ Nr. VAE-7 „Vaistų prieinamumas gyventojams“ nurodoma, kad, nors 22 iš 24 apklaustų savivaldybių įvardijo priemones, kuriomis yra užtikrinamas vaistų prieinamumas gyventojams (pasitelkiami socialiniai, individualios priežiūros, ambulatorinės slaugos darbuotojai, asmeniniai asistentai, punktuose dirbantys slaugytojai), tačiau 62,5 proc. (15 iš 24) savivaldybių įvardijo problemas, su kuriomis susiduria užtikrinamos vaistų prieinamumą regionuose. Vienos iš problemų, kurias nurodė savivaldybės, yra susijusios su vaistinių tinklo išdėstymu ir gyventojų mobilumu (vaistinės rajonų centruose, vyresnio amžiaus, vieniši, mobilumo problemų turintys gyventojai), taip pat atkreiptas dėmesys, kad dėl vaistinių interesų, t. y. mažos apyvartos, vaistinės nesirenka steigtis nuošalesnėse vietose, nenori sudaryti sutarčių su medicinos punktais, nedirba savaitgaliais ir švenčių dienomis, be to, nei viena savivaldybė nenurodė, jog teikia paramą vaistinėms kaimo vietovėse. Ataskaitoje pažymima, kad nors ir vykdomos priemonės vaistų pasiūlai, tačiau priemonės vaistų įsigijimui ne vaistinėse galėtų būti rezultatyvesnės: nuotolinės prekybos būdu pacientai įsigyja vidutiniškai apie 0,07 proc. (1,1 tūkst. iš 1,46 mln.) receptinių vaistų, lyginant su įsigytais vaistinėse; 18 iš 24 apklaustų savivaldybių pirminės sveikatos priežiūros įstaigų kaimo vietovėse nebuvo sudariusios sutarčių su vaistinėmis. Pastebima, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nuomone, tam, kad nuotolinė prekyba receptiniais vaistais nesiekia nei 1 proc., įtakos gali turėti paslaugos naujumas, pacientų noras vaistus įsigyti fizinėje vaistinėje, žemas vyresnių asmenų kompiuterinio raštingumo lygis, nepakankamas vaistų asortimentas.

Siekiant didinti vaistinių preparatų prieinamumą gyventojams, ypač regionuose, ataskaitoje pasiūlyta, įvertinus kartu su socialinės apsaugos specialistais, ekspertais ir socialiniais partneriais alternatyvių fizinio vaistų prieinamumo priemonių poreikį, tobulinti esamas ir (ar) numatyti naujas priemones. Valstybės kontrolės nuomone, būtina rasti kitus būdus, kurie sudarytų

¹ <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24211>

sąlygas kaimuose bei mažuose miesteliuose Lietuvos gyventojams laiku įsigyti jiems reikalingų vaistinių preparatų, o alternatyvios fizinio vaistų prieinamumo priemonės turėtų sudaryti galimybę įsigyti vaistų patogiausiu būdu.

Projekto tikslas – didinti vaistinių preparatų prieinamumą gyventojams, ypač regionuose, įteisinant alternatyvias fizinio vaistų prieinamumo priemones.

Projekto uždavinys – įstatyme įtvirtinti galimybę vaistinėms teikti išvažiuojamąsias vaistinės paslaugas. Išvažiuojamosios vaistinės paslaugos būtų visuomenės vaistinės pasirinktinai teikiamos paslaugos, kuomet „automobilis ant ratų“ pagal tam tikrą grafiką galėtų lankytis tam tikrose Lietuvos teritorijose, išduodamas vaistinius preparatus ir teikdamas farmacinę paslaugą. Šioms paslaugoms teikti Sveikatos apsaugos ministerija turėtų nustatyti taisykles. Tokia paslauga būtų ypatingai reikalinga atokiausiose Lietuvos vietose, kur gyventojai dėl savo amžiaus ar mobilumo stokos neturi galimybės atvykti į kitus miestus patys ir įsigyti vaistinių preparatų.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projekto iniciatorius – Antanas Matulas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu nėra galimybės visuomenės vaistinėms teikti išvažiuojamųjų vaistinės paslaugų, tad tokių paslaugų Lietuvoje nėra.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Šiuo projektu siūloma numatyti galimybę visuomenės vaistinėms teikti išvažiuojamąsias vaistinės paslaugas, tokiu būdu vaistinė galėtų išduoti vaistus ne tik konkrečioje vaistinės vietoje, bet „vaistinė ant ratų“ galėtų aplankyti tolimesnius kaimus ar mažus miestus, kur vaistinės nėra.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad šių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas įstatymas didins vaistų prieinamumą gyventojams regionuose.

8. Ar įstatymo projektai neprieštaruoja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos neprieštaruoja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymų projektus, nereikės priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir kitų Europos Sąjungos dokumentų nuostatas.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymą, sveikatos apsaugos ministras turės iki 2025 m. sausio 1 d. parengti išvažiuojamosios vaistinės paslaugos teikimo tvarką.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti nereikės papildomų biudžeto lėšų.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

„Vaistinis preparatas“, „visuomenės vaistinė“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo nariai: